

ХҮНС,
ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

ЦАГ ҮЕИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Дугаар 12/2011

Улаанбаатар хот
2012 он

ГАРЧИГ

Агуулга	Хуудасны дугаар
1. Мал аж ахуйн салбар	2
2. Газар тариалангийн салбар	6
3. Аж үйлдвэрийн салбар	7
4. Хүнсний үйлдвэрийн салбар	10
5. Цаг агаар	13

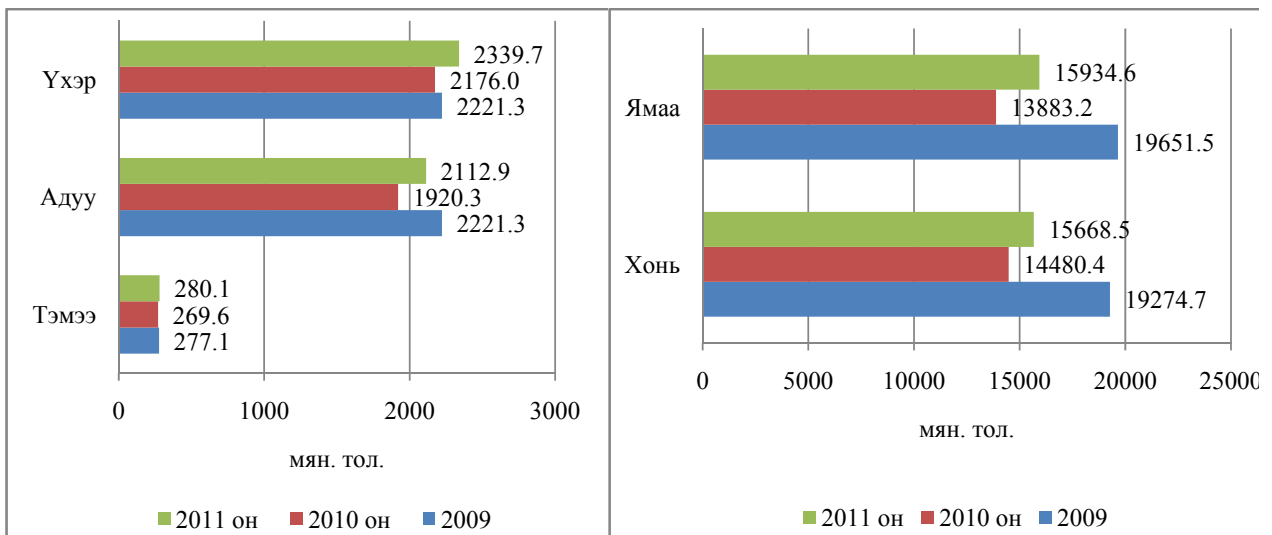
Үндэсний статистикийн хорооны албан ёсны мэдээг ашиглав.

1. МАЛ АЖ АХУЙН САЛБАР

Улсын хэмжээгээр 2011 оны эцэст 36.3 сая толгой мал, үүний дотор 2112.9 мян.адуу, 2339.7 мян.үхэр, 280.1 мян.тэмээ, 15668.5 мян.хонь, 15934.6 мян.ямаа тоологдов.

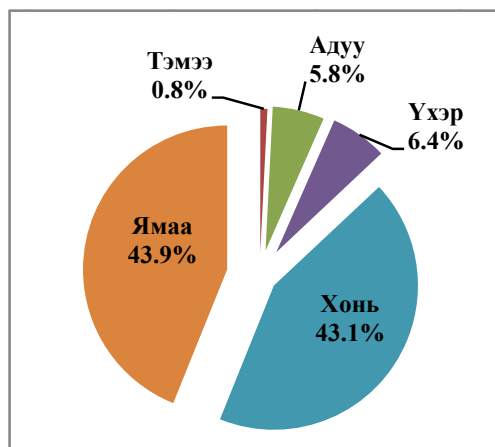
Малын нийт тоо өмнөх оныхоос 3.6 сая буюу 11.0 хувиар өссөний дотор адуу 192.6 мянга буюу 10.0 хувь, үхэр 163.7 мянга буюу 7.5 хувь, тэмээ 10.5 мянга буюу 3.9 хувь, хонь 1.2 сая буюу 8.2 хувь, ямаа 2.1 сая буюу 14.8 хувиар өсчээ.

Малын тоо, төрлөөр

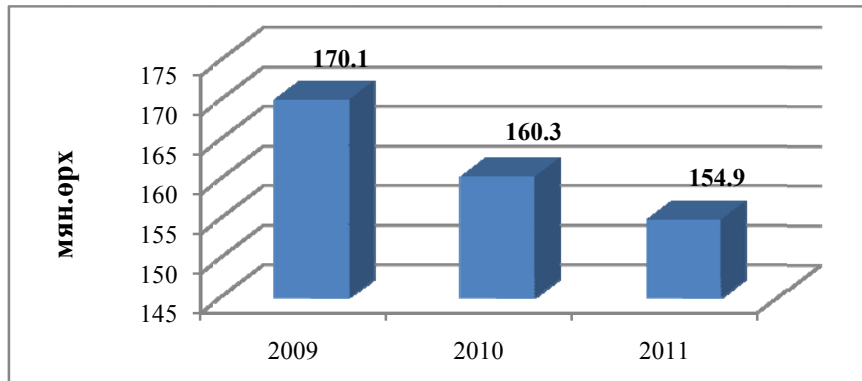
Нийт мал сүрэгт 2011 оны эцэст ямаа 43.9 хувь, хонь 43.1 хувь, үхэр 6.4 хувь, адуу 5.8 хувь, тэмээ 0.8 хувийг эзэлж, өмнөх оныхоос ямааны эзлэх хувь 1.4 пунктээр өсч, харин адуу, тэмээ, үхэр, хониных 0.1-1.1 пунктээр буурсан байна.

Нийт сүрэгт 5 хошуу малын эзлэх хувь, 2011 он

Улсын хэмжээгээр 2011 оны эцэст малтай 211.7 мян.өрх байгаагийн 154.9 мян.өрх нь мал аж ахуйн үйлдвэрлэл эрхэлдэг малчин өрх байна.

Малчин өрхийн тоо

Улсын хэмжээнд 2011 оны байдлаар оны эхний эх малын 84.6 хувь буюу 13.1 сая эх мал төллөжээ. Гүүний 76.4 хувь, үнээний 76.5 хувь, ингэний 48.7 хувь, эм хонины 86.8 хувь, эм ямааны 84.6 хувь нь төллөв.

Оны эхэнд тоологдсон нийт малын 2.0 хувь буюу 0.7 сая том мал 2011 онд зүй бусаар хорогдов.

Хонин толгойд шилжүүлснээр хадлан, бэлчээрийн 100 га талбайд ногдох малын тоо 2011 онд 53 болж, өмнөх оныхоос 10.4 хувиар өслөө.

100 га хадлан, бэлчээрийн талбайд ногдох малын тоо

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ

Аймаг, нийслэл	төг.					
	Үхрийн шир, ширхэг					
	2 м-ээс доош урттай			2 м-ээс дээш урттай		
	2010.ХII	2011. XI	2011.ХII	2010.ХII	2011. XI	2011.ХII
Баруун бүс						
Баян-Өлгий	12000	21000	21500	-	25000	25000
Говь-Алтай	10000	15000	-	15000	25000	27000
Завхан	-	24000	25000	12000	31700	35000
Увс	11000	20000	20000	14000	22000	25000
Ховд	12300	-	-	16000	22000	26000
Хангайн бүс						
Архангай	14000	28000	29000	25000	40000	38000
Баянхонгор	10000	25000	25000	12000	28000	28000
Булган	12500	26000	27500	21500	36000	36000
Орхон	11000	26500	26500	21000	40000	37500
Өвөрхангай	-	-	-	15000	28000	25000
Хөвсгөл	13000	26000	27000	20000	33000	35000
Төвийн бүс						
Говьсүмбэр	12000	25000	28000	-	30000	30000
Дархан-Уул	9500	31000	29000	23000	38000	36000
Дундговь	14500	-	-	19700	27000	29000
Өмнөговь	11000	20000	-	-	-	20000
Сэлэнгэ	12000	25000	25000	24000	35000	35000
Төв	13000	25000	24000	20000	40000	40000
Зүүн бүс						
Дорнод	11000	25000	25000	18000	28000	28000
Сүхбаатар	11000	23500	25000	17000	32500	35000
Хэнтий	13000	30000	28000	14000	-	-
Улаанбаатар						
Улаанбаатар	15300	29000	30000	24000	39000	40000

Аймаг, нийслэл	төг.		
	Адууны шир, ширхэг		
	2010.ХII	2011. XI	2011. XII
Баруун бүс			
Баян-Өлгий	25000	37000	41000
Говь-Алтай	19700	32000	39000
Завхан	19800	32000	35000
Увс	22000	30000	35000
Ховд	18000	22000	38000
Хангайн бүс			
Архангай	25000	37000	38000
Баянхонгор	22000	32000	38000

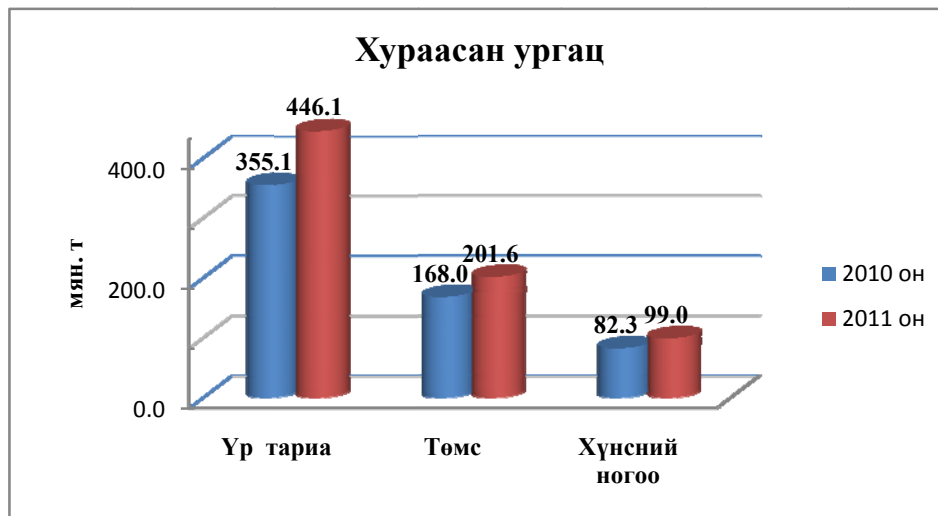
Булган	19000	28500	45000
Орхон	17500	25000	25000
Өвөрхангай	25000	38000	38000
Хөвсгөл	23000	35000	30000
Төвийн бүс			
Говьсүмбэр	22000	35000	35000
Дархан-Уул	23000	32000	32000
Дорноговь	24000	-	40000
Дундговь	25000	38000	43000
Өмнөговь	21000	34000	32000
Сэлэнгэ	20000	32000	31000
Төв	22000	40000	35000
Зүүн бүс			
Дорнод	17800	29500	38000
Сүхбаатар	19000	32500	40000
Хэнтий	24000	40000	43000

төг.

Аймаг, нийслэл	Ямааны ноолуур, кг					
	Цагаан			Бор		
	2010. XII	2011. XI	2011. XII	2010. XII	2011. XI	2011. XII
Баруун бүс						
Баян-Өлгий	-	45000	48000	-	45000	48000
Говь-Алтай	-	50000	45000	-	50000	45000
Завхан	49700	50000	45000	-	-	45000
Увс	-	55000	-	-	53000	-
Ховд	-	-	50000	-	-	50000
Хангайн бүс						
Архангай	43000	52000	45000	43000	52000	45000
Баянхонгор	47000	50000	45000	-	48000	40000
Булган	-	-	-	42000	-	-
Орхон	43300	50500	49000	41500	50500	49000
Өвөрхангай	49000	48000	46000	49000	48000	46000
Хөвсгөл	47000	49000	45000	48000	50000	42000
Төвийн бүс						
Дархан-Уул	40000	50000	45000	40000	-	45000
Дорноговь	48000	40000	45000	-	40000	43000
Дундговь	-	45000	49000	41700	-	-
Өмнөговь	48000	50000	40000	48000	50000	-
Сэлэнгэ	-	-	-	-	-	-
Төв	50000	-	-	50000	-	-
Зүүн бүс						
Сүхбаатар	40000	-	-	35000	-	-
Улаанбаатар						
Улаанбаатар	49000	52000	50000	-	-	-

2. ГАЗАР ТАРИАЛАНГИЙН САЛБАР

Улсын хэмжээгээр 2011 оны байдлаар нийт 345.9 мян.га талбайд тариалалт хийснээс 299.9 мян.га-д үр тариа, 15.4 мян.га-д төмс, 7.8 мян.га-д хүнсний ногоо тариалж, 446.1 мян.т үр тариа, 201.6 мян.т төмс, 99.0 мян.т хүнсний ногоо хураасан байна. Өмнөх оныхоос хураасан үр тариа 91.0 мян.т буюу 25.6 хувь, төмс 33.7 мян.т буюу 20.1 хувь, хүнсний ногоо 16.7 мян.т буюу 20.3 хувиар нэмэгдсэн байна.

Хураасан ургацын хэмжээ нэмэгдэхэд өмнөх оныхоос үр тариа тариалсан талбайн хэмжээ Дархан-Уул, Дорнод, Төв, Сэлэнгэ аймагт 4.2-22.4 мян.га, төмс тариалсан талбайн хэмжээ Ховд, Сэлэнгэ, Төв аймагт 0.2-0.8 мян.га, хүнсний ногоо тариалсан талбайн хэмжээ Ховд, Төв, Сэлэнгэ аймагт 0.2-0.3 мян.га-гаар өссөн нь нөлөөллөө.

Га тутмаас 14.9 цн үр тариа, 131.1 цн төмс хураасан нь өмнөх оныхоос үр тариа 1.2 цн буюу 8.6 хувь, төмс 9.5 цн буюу 7.9 хувиар их байна. Үр тарианы га-гийн ургац Булган, Дархан-Уул, Хөвсгөл, Төв, Орхон, Баянхонгор, Баян-Өлгий аймагт улсын дунджаас 0.3-10.5 центнерээр их, харин бусад аймагт 0.5-9.0 центнерээр бага байна.

Төмсний га-гийн ургац Ховд, Төв, Дархан-Уул, Сэлэнгэ аймагт улсын дунджаас 2.1-34.7 центнерээр их, харин нийслэл болон бусад аймагт 1.5-104.7 центнерээр бага байна.

Хураасан үр тарианы 49.1 хувь нь Сэлэнгэ, 24.1 хувь нь Төв, 10.0 хувь нь Булган, 5.2 хувь нь Хөвсгөл; төмсний 32.7 хувь нь Төв, 27.5 хувь нь Сэлэнгэ, 7.1 хувь нь Дархан-Уул, 7.0 хувь нь Ховд, 4.5 хувь нь Булган аймагт ногдож байна.

Хураан авсан үр тариа, төмс, хүнсний ногоо

Нэр төрөл	Тариалсан талбай, га		2011 % 2010	Хураасан ургац, т		2011 % 2010	Га-ийн ургац, цн	
	2010	2011		2010	2011		2010	2011
Үр тариа	259196.7	299927.4	115.7	355060.8	446050.6	125.6	13.7	14.9
Төмс	13813.7	15375.6	111.3	167955.7	201638.9	120.1	121.6	131.1
Хүнсний ногоо	7032.2	7793.0	110.8	82266.4	98973.9	120.3	-	-

3. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАР

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2011 онд 2056.8 тэрбум төг болж, өмнөх оныхоос 182.2 тэрбум төг буюу 9.7 хувиар өслөө.

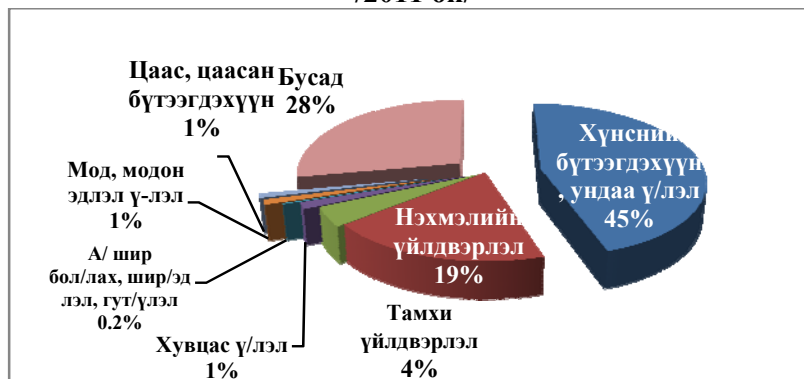
Боловсруулах үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлтийн дотор хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл 10.5 %, тамхи үйлдвэрлэл 24.0 %, нэхмэлийн үйлдвэрлэл 1.7 %, хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт 86.3 %, цаас, цаасан бүтээгдэхүүн 26.5 %, арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл 76.6 % тус тус өсч, мод модон эдлэл үйлдвэрлэл 5.4 %, тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах бусад үйлдвэрлэл 13.4 хувиар тус тус буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүн, салбараар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, сая төг.

Аж үйлдвэрийн салбар	2009	2010	2011	$\frac{2011}{2010} \%$
Нийт дүн	1704871.5	1874578.2	2056826.8	109.7
Боловсруулах аж үйлдвэр	503509.5	560676.8	625949.2	111.6
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	227 839.0	282 614.7	312 340.0	110.5
Тамхи үйлдвэрлэл	20 020.5	20 597.9	25 544.9	124.0
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	127 953.5	100 052.5	101 786.5	101.7
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	6694.4	7866.5	14655.4	186.3
Арьс шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	8636.8	3856.8	6810.4	176.6
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	2275.6	3085.6	2918.4	94.6
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2570.1	2311.9	2925.1	126.5
Тавилга үйлдвэрлэл, бусад	1438.2	1118.9	968.8	86.6

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлтэд хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл 45.0 хувь, нэхмэлийн үйлдвэрлэл 19.0 хувь буюу 64.0 хувийг эзэлж байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын бүтэц /2011 он/

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2011 онд оны үнээр 5626.7 тэрбум төг болж, үүний 3513.8 тэрбум төг буюу 62.4 хувийг гадаад зах зээлд борлуулжээ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, оны үнээр, сая төг.

Аж үйлдвэрийн салбар	2009	2010	2011	2011 % 2010	Үүнээс: гадаадад
Аж үйлдвэр, бүгд	3099967.8	4468170.3	5626746.2	125.9	3513787.6
Боловсруулах аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	764384.2	940056.5	1566825.2	166.7	454781.5
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	392306.3	493317.5	664855.2	134.8	8786.9
Тамхи үйлдвэрлэл	30897.0	38661.4	41611.6	107.6	-
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	166702.7	144598.9	179933.2	124.4	114403.5
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	9470.5	11523.0	15664.0	135.9	561.1
Арьс шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	3170.5	1499.1	2402.3	160.2	464.1
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	6351.5	8808.0	11500.9	130.6	-
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	8503.4	10380.6	11772.9	113.4	-
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	1194.1	1155.0	1487.0	128.7	4.1

Зарим нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт

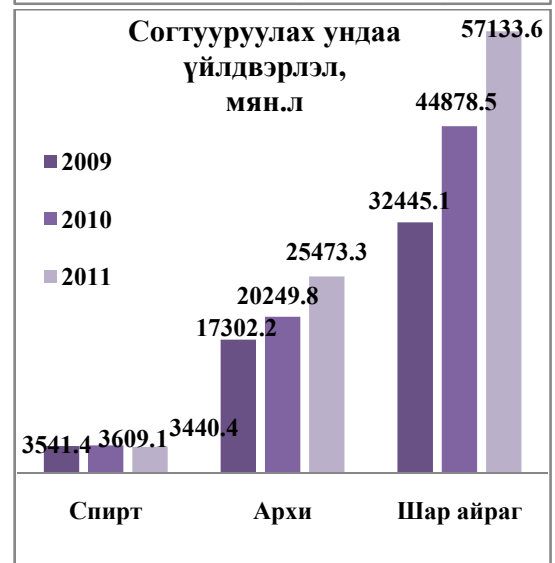
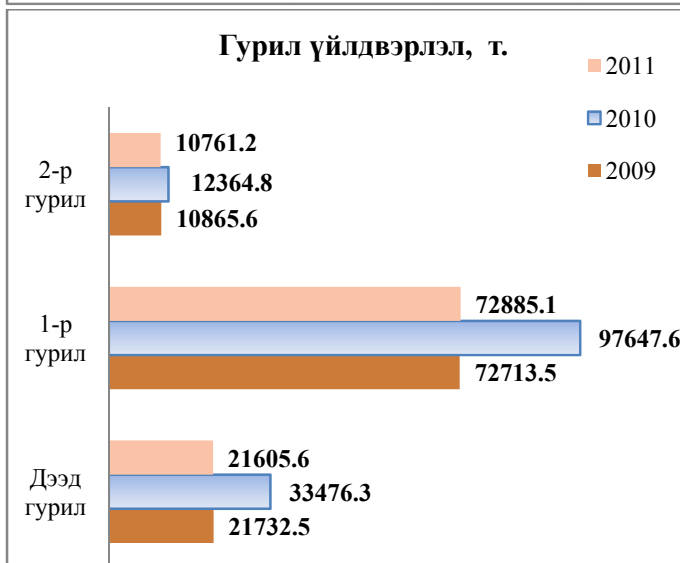
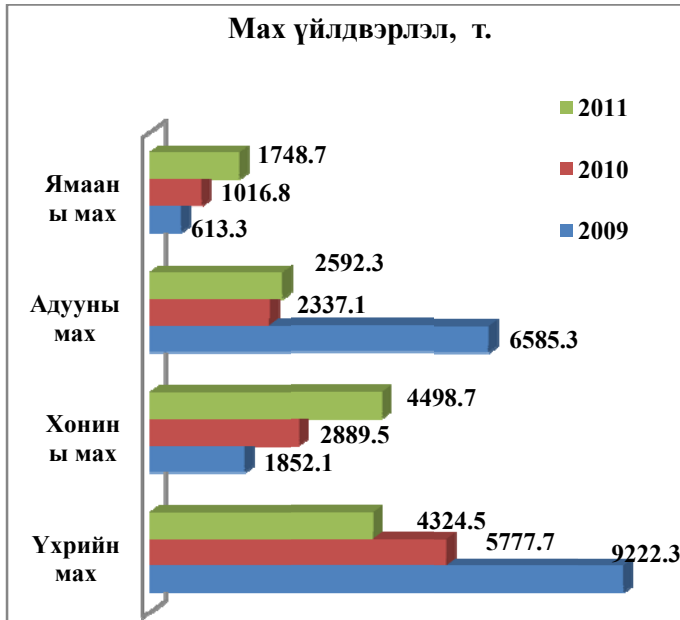
Бүтээгдэхүүн	хэм.нэгж	2009	2010	2011	2011 % 2010
Хивс	мян.м ²	542.2	609.6	850.8	139.6
Сүлжмэл эдлэл	мян.ш	613.9	731.5	759.2	103.8
Самнасан ноолуур	т	1586.7	824.7	874.3	106.0
Эсгий	мян.м	128.7	134.9	263.2	195.1
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	36.9	15.3	25.8	168.6
Эсгий гутал	мян.хос	13.0	27.9	42.6	152.4
Нэхий дээл	ш	12094	16558	22520	136.0
Савхин гутал, ботинк	мян.хос	5.3	9.9	9.1	91.7
Барилгын модон хаалга, цонх	мян.м ²	2.5	13.8	13.6	98.6
Барилгын шалны банз	мян.м ³	1.2	0.6	1.7	283.3
Зүсмэл материал	м ³	14460.4	20172.0	16857.7	83.6
Дэвтэр	мян.ш	12100.3	9467.7	10779.3	113.9
Ариун цэврийн цаас	мян.ш	2489.4	2026.2	3328.5	164.3
Сонины цаас	т	48.4	57.9	14.5	25.0
Бичгийн цаас	т	355.8	195.7	150.8	77.1
Сонин	сая.х.д.х	37.5	42.2	40.8	96.8
Ном	сая.х.д.х	49.7	55.5	47.5	85.7

4.ХҮНСНИЙ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАР

Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэлийн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2011 онд 312340.0 сая төгрөгт хүрч, өмнөх оныхоос 10.5 хувиар өссөн байна.

Хүнсний салбарын зарим нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл

Бүтээгдэхүүн	хэм. нэгж	20009	2010	2011	$\frac{2011}{2010}$ %
Мах, махан бүтээгдэхүүн					
Үхрийн мах	т	9222.3	5777.7	4324.5	74.8
Хонины мах	т	1852.1	2889.5	4498.7	155.7
Адууны мах	т	6585.3	2337.1	2592.3	110.9
Ямааны мах	т	613.3	1016.8	1748.7	172.0
Гахайн мах	т	14.6	10.8	19.0	175.9
Өлөн гэдэс	мян.гогцоо	1057.1	1288.5	1250.8	97.1
Хиамны зүйл	т	1651.6	1734.8	2204.4	127.1
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн					
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	10351.6	17493.5	20845.5	119.2
Тараг	мян.л	4131.2	6049.1	8786.9	145.3
Цөцгий, цөцгийн тос	т	812.0	731.7	1078.8	147.4
Аарц, бяслаг	т	143.2	114.8	70.4	61.3
Гурил, гурилан бүтээгдэхүүн					
Дээд гурил	т	21732.5	33476.3	21605.6	64.5
Нэгдүгээр гурил	т	72713.5	97647.6	72885.1	74.6
Хоёрдугаар гурил	т	10865.6	12364.8	10761.2	87.0
Малын тэжээл	т	39293.8	65768.8	34149.5	51.9
Нарийн боов	т	12763.8	12926.9	13027.5	100.8
Бялуу	т	405.6	387.8	610.4	157.4
Чихэр	т	97.3	85.8	79.4	92.5
Талх	т	23519.4	21747.5	23882.0	109.8
Гоймон	т	4495.0	2084.8	2239.0	107.4
Согтууруулах болон согтууруулах бус ундаа					
Спирт	мян.л	3541.4	3609.1	3440.4	95.3
Архи	мян.л	17302.2	20249.8	25473.3	125.8
Дарс	мян.л	108.7	146.9	122.8	83.6
Шар айраг	мян.л	32445.1	44878.5	57133.6	127.3
Цэвэр ус	мян.л	17058.2	24405.0	32861.0	134.6
Амтат ус, ундаа	мян.л	43353.5	67904.4	75842.3	111.7
Жүүс	мян.л	26556.2	43062.6	54432.7	126.4

Экспортын гол нэрийн бараа

Бараа	хэм.нэгж	2009	2010	2011*	$\frac{2011^*}{2010}$ %
Үхрийн хөлдүү мах	т	8818.5	3888.2	5795.9	152.3
Адууны мах	т	8635.3	10875.0	3901.1	35.9
Малын дайвар бүтээгдэхүүн	т	568.4	2048.6	398.6	19.5
Шеврет	сая дм ²	128.7	150.9	331.1	219.4
Шевро	сая дм ²	82.9	106.0	117.7	111.0
Адууны шир	мян.ш	264.8	342.2	269.1	78.6
Хонины самнаагүй ноос	т	5739.7	7949.4	8428.1	106.0
Бохир ноолуур	т	3576.6	3103.9	2831.5	91.2
Самнасан ноолуур	т	1623.3	976.5	537.8	55.1
Свитер, пуловер, джемпер, жилет болон сүлжмэл гадуур цамц	мян.ш	64.9	49.8	96.4	193.6

Тайлбар: *-урьдчилсан гүйцэтгэл

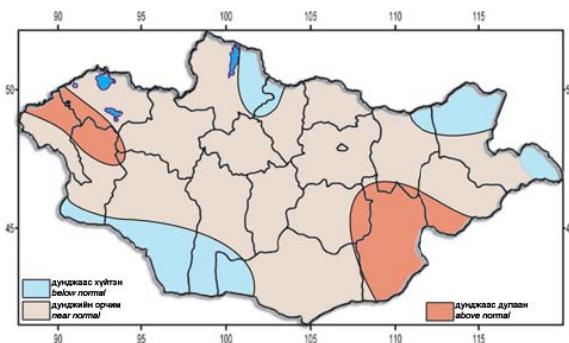
Импортын гол нэрийн бараа

Бараа	хэм.нэгж	2009	2010	2011*	$\frac{2011^*}{2010}$ %
Өндөг	мян.ш	34778.5	47582.8	72950.0	153.3
Төмс	т	23215.2	8505.0	5779.2	68.0
Сонгино, сармис	т	11230.4	14594.5	15090.0	103.4
Алим, лийр	т	10049.2	8323.0	6842.1	82.1
Ногоон цай	т	2522.8	2268.9	2550.7	112.4
Цагаан будаа	т	19025.7	25903.2	11621.3	44.8
Шар будаа	т	1898.8	1334.2	1394.9	104.6
Улаанбуудай	мян.т	114.7	66.2	7.3	11.1
Гурил	мян.т	105.7	65.2	67.1	103.0
Ургамлын тос	т	6719.6	8709.1	4982.7	57.2
Элсэн чихэр	т	26330.7	37999.1	38295.7	100.8
Хатуу чихэр	т	6737.9	7105.9	6023.7	84.8
Согтууруулах биш ундаа	мян.л	7165.4	12464.3	20133.1	161.5
Согтууруулах ундаа	мян.л	11900.5	21010.7	24987.9	118.9
Янжуур	сая.ш	1549.4	1320.9	1796.0	136.0

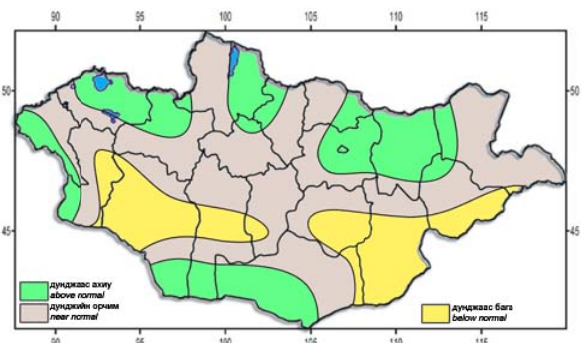
Тайлбар: *-урьдчилсан гүйцэтгэл

ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН МЭДЭЭ** (II сар)

Баруун зүгийн нутаг. Энэ сарын агаарын температурын дундаж нь Увс, Завхан, Баянхонгорын хойд хэсгээр 23-28, бусад нутгаар 15-20 градус хүйтэн буюу Увсын өмнөд, Баян-Өлгий, Ховдын хойд хэсгээр олон жилийн дунджаас 1.0-1.5 градусаар дулаан, Говь-Алтай, Баянхонгорын өмнөд хэсгээр олон жилийн дунджаас 1.5 градусаар хүйтэн, бусад нутгаар дунджийн орчим байна (**3 дугаар зураг**).

3 дугаар зураг 2 дугаар сарын агаарын температурын урьдчилсан мэдээ
Air temperature forecast, February

4 дүгээр зураг. 2 дугаар сард орох хур тунадасны урьдчилсан мэдээ
Precipitation forecast, February

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн болон сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн эхний хагаст болон гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр хүйтний эрч чангарч Увс нуур, Идэр, Тэс, Буянт, Байдраг голын хөндий, Ханхөхий нурууны хойд хэсгээр шөнөдөө 41-46, өдөртөө 28-33 градус хүйтэн, Алтайн өвөр говиор шөнөдөө 20-25, өдөртөө 10-15 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 27-32, өдөртөө 15-20 градус хүйтэн байна. Харин нэгдүгээр арав хоногийн дунд үеэр хүйтний эрч бага зэрэг суларна. Хоёрдугаар арав хоногийн сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн эхэн ба эцсээр хүйтний эрч харьцангуй суларч Увс, Завхан, Баянхонгорын хойд хэсгээр шөнөдөө 30-35, өдөртөө 15-20 градус хүйтэн, Алтайн өвөр говиор шөнөдөө 10-15 градус хүйтэн, өдөртөө 3 градус хүйтнээс 2 градус дулаан, бусад нутгаар шөнөдөө 19-24, өдөртөө 5-10 градус хүйтэн байна. Бусад хугацаанд Увс нуур, Идэр, Тэс, Буянт, Байдраг голын хөндийгөөр шөнөдөө 33-38, өдөртөө 21-26 градус хүйтэн, Алтайн өвөр говиор шөнөдөө 17-22, өдөртөө 5-10 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 23-28, өдөртөө 11-16 градус хүйтэн байна.

Энэ сард орох хур тунадас нь Баян-Өлгийн өмнөд, Увс, Завханы хойд, Ховдын баруун өмнөд, Говь-Алтайн зүүн өмнөд, Баянхонгорын өмнөд хэсгээр олон жилийн дунджаас ахиу, Ховдын зүүн, Говь-Алтайн хойд, Баянхонгорын зарим хэсгээр олон жилийн дунджаас бага, бусад нутгаар дунджийн орчим байна (**4 дүгээр зураг**).

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн ба дунд үеэр нутгийн хойд хэсгээр бага зэргийн цас орно. Нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн эхэн ба дунд үе, гуравдугаар арав хоногийн эхээр зарим газраар, гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр ихэнх нутгаар цас орно. Энэ үеүдэд салхи баруун хойноос 12-14 м/с хүрэх ба ялангуяа нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үе, гуравдугаар арав хоногийн эхэн болон дунд үеэр нутгийн өмнөд хэсгээр зарим үед 18-20 м/с хүртэл ширүүсч цасан болон шороон шуурга шуурна.

Төвийн нутаг. Энэ сарын агаарын температурын дундаж нь Дархадын хотгороор 23-28, бусад нутгаар 15-20 градус хүйтэн буюу ихэнх нутгаар олон жилийн дунджийн орчим байна (**3 дугаар зураг**).

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн болон эцэс, хоёрдугаар арав хоногийн эхний хагаст болон гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр хүйтний эрч чангарч Дархадын хотгороор шөнөдөө 35-40, өдөртөө 24-29 градус хүйтэн, Орхон, Сэлэнгэ, Хараа, Ерөө, Туул голын хөндийгөөр шөнөдөө 28-33, өдөртөө 18-23 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 23-28, өдөртөө 13-18 градус хүйтэн байна. Харин нэгдүгээр арав хоногийн дунд үеэр хүйтний эрч бага зэрэг суларна. Мөн хоёрдугаар арав хоногийн сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн эхэн ба эцсээр хүйтний эрч харьцангуй суларч Дархадын хотгороор шөнөдөө 25-30, өдөртөө 10-15 градус хүйтэн, Орхон, Сэлэнгэ, Хараа, Ерөө, Туул голын хөндийгөөр шөнөдөө 21-26, өдөртөө 7-12 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 15-20, өдөртөө 3-8 градус хүйтэн, Архангай, Өвөрхангайн зарим нутгаар 3 градус хүйтнээс 2 градус дулаан байна. Бусад хугацаанд Дархадын хотгороор шөнөдөө 30-35, өдөртөө 18-23 градус хүйтэн, Орхон, Сэлэнгэ, Хараа, Ерөө, Туул голын хөндийгөөр шөнөдөө 25-30, өдөртөө 14-19 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 20-25, өдөртөө 10-15 градус хүйтэн байна.

Энэ сард орох хур тунадас нь Хөвсгөлийн зүүн, Архангайн хойд, Булганы баруун хойд, Сэлэнгийн зүүн өмнөд хэсэг, Төв аймгийн ихэнх нутгаар олон жилийн дунджаас ахиу, бусад нутгаар дунджийн орчим байна (**4 дүгээр зураг**).

Нэг ба хоёрдугаар арав хоногийн дунд үеэр нутгийн хойд хэсгээр, нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн эхэн болон дунд үеэр ихэнх нутгаар цас орно. Энэ үеэр салхи баруун хойноос 7-12 м/с байх ба ялангуяа ба хоёр ба гуравдугаар аравхоногийн дунд үеэр зарим газраар 16-18 м/с хүртэл ширүүсч цасан болон шороон шуурга шуурна.

Зүүн зүгийн нутаг. Энэ сарын агаарын дундаж температур Хэнтийн хойд, Дорнодын зүүн хэсгээр 19-24, бусад нутгаар 15-20 градус хүйтэн буюу Хэнтийн өмнөд, Сүхбаатарын баруун хэсгээр олон жилийн дунджаас 1.5 градусаар дулаан, Дорнодын хойд болон зүүн өмнөд хэсгээр олон жилийн дунджаас 1.5 градусаар хүйтэн, бусад нутгаар дунджийн орчим байна (**3 дугаар зураг**).

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн болон эцэс, хоёрдугаар арав хоногийн эхний хагаст ба гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр хүйтний эрч чангарч Хэрлэн, Онон, Халх голын хөндийгөөр шөнөдөө 30-35, өдөртөө 16-21 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 25-30, өдөртөө 12-17 градус хүйтэн байна. Харин нэгдүгээр арав хоногийн дунд үеэр хүйтний эрч суларна. Мөн хоёрдугаар арав хоногийн сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн эхэн ба эцсээр хүйтний эрч харьцангуй суларч Хэрлэн, Онон, Халх голын хөндийгөөр шөнөдөө 19-24, өдөртөө 5-10 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 14-19, өдөртөө 1-6 градус хүйтэн байна. Бусад хугацаанд шөнөдөө Хэрлэн, Онон, Халх голын хөндийгөөр 25-30, бусад нутгаар 20-25, өдөртөө ихэнх нутгаар 8-13 градус хүйтэн байна.

Энэ сард орох хур тунадасны хэмжээ нь Хэнтийн ихэнх нутаг, Сүхбаатарын хойд, Дорнодын баруун хойд хэсгээр олон жилийн дунджаас ахиу, Сүхбаатарын өмнөд хэсгээр олон жилийн дунджаас бага, бусад нутгаар дунджийн орчим байна (**4 дүгээр зураг**).

Нэг ба хоёрдугаар арав хоногийн дунд үе болон сүүлчээр нутгийн хойд хэсгээр, гуравдугаар арав хоногийн эхэн ба сүүлчээр ихэнх нутгаар цас орно. Энэ үеүдэд ихэнх нутгаар салхи баруун хойноос 12-14 м/с, ялангуяа гуравдугаар арав хоногийн эхэн болон сүүлчээр зарим үед 16-18 м/с хүртэл ширүүсч цасан болон шороон шуурга шуурна.

Говийн нутаг. Энэ сарын агаарын дундаж температур нь Дундговийн зүүн хойд хэсэг, Дорноговийн хойд хэсгээр 15-20, бусад нутгаар 8-13 градус хүйтэн буюу Дорноговь, Говь-Сүмбэрийн нутаг, Дундговийн зүүн хэсгээр олон жилийн дунджаас 1.5 градусаар дулаан, Өмнөговийн баруун хэсгээр олон жилийн дунджаас 1.0 градусаар хүйтэн, бусад нутгаар дунджийн орчим байна (**3 дугаар зураг**).

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн, хоёрдугаар арав хоногийн эхний хагаст болон гуравдугаар арав хоногийн дунд үеэр хүйтэрч Дундговийн нутаг, Дорноговийн зүүн хэсгээр шөнөдөө 23-28, өдөртөө 12-17 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 20-25, өдөртөө 9-14 градус хүйтэн байна. Харин нэгдүгээр арав хоногийн дунд үе, хоёрдугаар арав хоногийн сүүлчээр Дундговийн баруун хэсгээр шөнөдөө 17-22, өдөртөө 5-10 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 13-18 градус хүйтэн, өдөртөө 1-6 градус хүйтэн байна. Гуравдугаар арав хоногийн эхээр хүйтний эрч харьцангуй суларч ихэнх нутгаар шөнөдөө 11-16 градус хүйтэн, өдөртөө 0-5 градус дулаан байна. Бусад хугацаанд Дундговийн нутгаар шөнөдөө 20-25, өдөртөө 9-14 градус хүйтэн, бусад нутгаар шөнөдөө 16-21, өдөртөө 5-10 градус хүйтэн байна.

Энэ сард орох хур тунадасны хэмжээ нь Өмнөговийн баруун хэсгээр олон жилийн дунджаас ахиу, Дундговь, Дорноговийн өмнөд, Өмнөговийн зүүн хойд хэсгээр олон жилийн дунджаас бага, бусад нутгаар дунджийн орчим байх төлөвтэй (**4 дүгээр зураг**).

Нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үе болон сүүлчээр нутгийн хойд хэсгээр, гуравдугаар арав хоногийн сүүлчээр зарим газраар цас орно.

Нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн эхэн болон сүүлчээр ихэнх нутгаар, хоёрдугаар арав хоногийн эхэн ба эцсээр Арц Богдын өвөр хоолойгоор салхи баруун хойноос 16-18 м/с, зарим үед 24 м/с хүртэл ширүүсч шороон болон цасан шуурга шуурна.

*** - Эх сурвалж: Цаг уур, орчны шинжилгээний газар, Ус, цаг уурын хүрээлэн*